

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

© Republic of Turkey, 2015. Unofficial translation made by the Human Rights Department of the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations This translation does not bind the Court.

© République de Turquie, 2015. Cette traduction non officielle a été faite par la Direction des Droits de l'Homme de l'Unité des Relations extérieures et juridiques du Ministère de la Justice. Elle ne lie pas la Cour.

Kişisel Verilerin Korunması

“Bir kimsenin özel hayatına dair verilerin saklanması, kendi başına, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinin** anlamı dâhilinde bir müdahale teşkil etmektedir. Söz konusu Sözleşme maddesi kişinin özel hayatına, aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkını¹ düzenlemektedir... Saklanan bilgilerin daha sonra kullanılmasının söz konusu bu tespit üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır... Ancak, Mahkeme, makamlarca tutulan kişisel bilgilerin özel hayata ilişkin herhangi bir unsur içerip içermediği tespit edilirken..., bahse konu bilgilerin kaydedilip muhafaza edildiği özel koşulları, kayıtların niteliğini, bu kayıtların kullanılma ve işlenme şeklini ve elde edilebilecek sonuçları göz önünde bulunduracaktır...” (4 Aralık 2008 tarihli [S. ve Marper / Birleşik Krallık](#) kararı (Büyük Daire), § 67)

Kişisel verilerin toplanması

¹ [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi](#)'nin 8. maddesi aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes özel hayatına ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın ve ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

DNA bilgileri ve parmak izleri

Bakınız, aşağıdaki “Kişisel verilerin saklanması ve kullanılması” ve “Polis ve ceza adaleti bağlamında” başlıkları.

GPS verileri

Uzun / Almanya

2 Eylül 2010

Solcu radikal bir hareket tarafından gerçekleştirilen bombalı saldırılara karıştığından şüphelenilen başvuran, bilhassa, GPS ile izlenmesinin ve bu yolla elde edilmiş olan verilerin hakkında yürütülen ceza yargılamalarında kullanılmasının kendisinin özel hayata saygı hakkına ilişkin ihlal teşkil ettiğinden şikâyet etmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmediğine** karar vermiştir. GPS ile izleme ve bu yolla elde edilmiş olan verilerin işlenmesi ve kullanılması, kabul edileceği üzere, başvuranın özel hayata saygı hakkına ilişkin bir ihlal teşkil etmiştir. Ancak, Mahkeme, bu müdahalenin ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin ve mağdurların haklarının korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi meşru amaçlar gözettiğini kaydetmiştir. Mahkeme ayrıca, bunun orantılı bir tedbir olduğunu kaydetmiştir: ancak daha az müdahaleci soruşturma yöntemlerinin etkili olmadığına kanıtlanması sonrasında GPS ile izleme emri verilmiştir, bu işlem nispeten kısa bir süre (yaklaşık üç ay) devam etmiş ve başvuranı yalnızca suç ortağının arabasında seyahat ederken etkilemiştir. Bu nedenle, başvuranın tam ve kapsamlı bir izleme işlemine maruz kaldığı söylenemez. Bahse konu soruşturmanın çok ağır suçlarla ilgili olduğu dikkate alındığında, başvuranın GPS ile izlenmesi bu nedenle demokratik bir toplumda gerekli bir tedbir olmuştur.

Tıbbi veriler

L.H. / Letonya

29 Nisan 2014

Başvuran öncelikle, bir Devlet kurumu tarafından (somut davada Tıbbi Bakım ve İşe Uygunluk Bakımından Kalite Kontrol Teftiş Kurumu) kendisinin rızası olmaksızın kişisel tıbbi verilerinin alınmasının özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, söz konusu bu kararında, kişilerin özel yaşama saygı hakkını kullanması konusunda tıbbi verilerin korunmasının önemini hatırlatmıştır. Mahkeme, geçerli mevzuatın yetkili makamlara ve yetki kullanma şekillerine tanınan takdir payı kapsamını yeterli açıklıkla göstermediğini tespit ederek, başvuranın davasında Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme bilhassa, Letonya hukukunun söz konusu bu kurum tarafından toplanabilecek özel verilerin kapsamına ilişkin hiçbir şekilde bir sınırlama yapmamış olduğunu kaydetmiştir. Bu durum, başvuranla ilgili hiçbir ayırım yapılmaksızın ve potansiyel olarak belirleyici özellikte olup olmadığına ya yapılan araştırmanın gözettiği amacın gerçekleştirilmesi için önemli veya bununla ilgili olup olmadığına dair ön bir değerlendirme gerçekleştirilmeksizin yedi yıllık bir süre boyunca kişi hakkındaki tıbbi verilerin toplanmasıyla sonuçlanmıştır.

Haberleşmenin dinlenmesi, telefon dinleme ve gizli izleme

Klass ve Diğerleri / Almanya

6 Eylül 1978

Söz konusu davada, beş Alman vatandaşından ibaret olan başvuranlar bilhassa, yetkili mercilere, yazışmalarını ve telefon görüşmelerini sonradan kendilerine haklarında alınan bu tedbirlere ilişkin bilgi vermeksizin takip etme yetkisi tanıyan Alman mevzuatıyla ilgili şikâyette bulunmuştur.

Mahkeme, Alman yasama meclisinin Sözleşme'nin 8 § 1 maddesinde güvence altına alınan hakkın kullanılmasına ilişkin bahse konu mevzuattan kaynaklanan müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu, ulusal güvenliğin çıkarlarını, düzenin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarını gözettiğini değerlendirmek için haklı gerekçelerinin söz konusu olduğunu (Madde 8 § 2) kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle, vatandaşların gizli şekilde izlenmesine dair yetkilerin, polis devleti olmanın bir göstergesi olarak, yalnızca demokratik kurumların korunması için kesin bir biçimde gerekli olması halinde, Sözleşme kapsamında tolere edilebileceğini gözlemlemiştir. Ancak, Mahkeme, günümüzde demokratik toplumların son derece gelişmiş casusluk biçimleri ve terör tarafından tehdit edildiğini ve bunun sonucunda Devletin bu gibi tehditlerle mücadele edebilmek için kendi yetki sınırları içerisinde faaliyet gösteren bölücü unsurları gizli bir şekilde izleme görevini üstlenebilmesi gerektiğini kaydederek, mailler, postalar ve iletişim araçları üzerinde gizli teknik takibin yapılmasına imkân veren mevzuatın, istisnai koşullarda, ulusal güvenlik

gerekçisiyle ve/veya kargaşa ya da suçun önlenmesi açısından demokratik bir toplumda gereklilik arz ettiğini değerlendirmiştir.

Malone / Birleşik Krallık

2 Ağustos 1984

Kendisine çalıntı malların hileli bir şekilde satılmasına ilişkin bir dizi suç isnat edilen başvuran özellikle, posta ve telefon iletişiminin polis tarafından veya polis adına dinlenmesi ve denetlenmesinden ve telefonunun “izlenmesinden” (belirli bir telefonda tuşlanan numaraların ve her bir görüşmenin tarihini ve süresini kaydeden bir aracın kullanıldığı süreç) şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlalinin söz konusu olduğuna karar vermiştir. Zira, başvuranın haberleşmelerinin dinlenmesi ve telefonunun izlenmesine ilişkin kayıtların polise verilmesi yasalara uygun değildir.

Kruslin / Fransa

24 Nisan 1990

Söz konusu dava, bir cinayet davasında sorgu hâkimi tarafından verilen bir telefon dinleme emri ile alakalıdır.

Mahkeme, Fransız yasalarının, yargı mercilerinin bu konudaki takdir yetkilerinin kapsamı ve kullanılma şekli açısından yeterli açıklık sağlamadığını kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** karar vermiştir. Bu durum söz konusu zamanda da geçerliliğini devam ettirmiştir; dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın demokratik bir toplumda hukukun üstünlüğü gereği vatandaşlara tanınan asgari düzeydeki korunma hakkından faydalanamamış olduğunu değerlendirmiştir.

Ayrıca bkz. diğerleri arasında: 24 Nisan 1990 tarihli Huvig / Fransa,ve 25 Haziran 1997 tarihli Halford / Birleşik Krallık kararları.

Kopp / İsviçre

25 Mart 1998

Söz konusu dava, başvuranın hukuk firmasının telefon hatlarının Federal Savcının talimatları üzerine izlenmesi ile alakalıdır.

Mahkeme, İsviçre yasalarının makamların bu konudaki takdir yetkilerinin kapsamı ve kullanılma şekli açısından yeterli açıklık sağlamadığını kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesine ilişkin bir ihlalin söz konusu olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme, sonuç olarak, başvuranın, bir avukat olarak, demokratik bir toplumda hukukun üstünlüğü gereği vatandaşlara tanınması gereken asgari düzeydeki korunma hakkında faydalanmamış olduğunu kaydetmiştir.

Amann / İsviçre

16 Şubat 2000 (Büyük Daire)

Bu dava, eski Sovyet Büyükelçiliğinden (başvuranın reklamını yaptığı tüy dökücü aletten sipariş vermek amacıyla) başvurana gelen ve savcılığın araya girip dinleyerek istihbarat servisinden kendisi hakkında dosya açmasını istediği telefon görüşmesi ile ilgilidir.

Mahkeme, başvuranın özel hayata saygı hakkına ilişkin bu müdahalelerin yasaya uygun olmadığını, zira mercilerin bu alandaki takdir yetkileri konusunda İsviçre yasalarının muğlak olduğunu kaydederek, telefon görüşmesinin kaydedilmesi bakımından Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlalinin** ve dosyanın oluşturulması ve saklanması bakımından da **aynı madde hükmünün ihlalinin söz konusu olduğuna** hükmetmiştir.

Taylor-Sabori / Birleşik Krallık

22 Ekim 2002

Söz konusu dava özellikle, başvuranın çağrı cihazına gönderilen mesajların polis tarafından gizli bir izleme operasyonu kapsamında tespit edilmesi ile alakalıdır.

Mahkeme Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlalinin söz konusu olduğuna** karar vermiştir. Özellikle, söz konusu olayların yaşandığı zamanda, özel bir telekomünikasyon sistemi aracılığıyla gönderilen çağrı cihazı mesajlarının tespit edilmesini düzenleyen bir mevzuatın mevcut olmadığını kaydeden Mahkeme, Birleşik Krallık Hükümetinin de kabul ettiği üzere, bahse konu müdahalenin yasaya uygun olmadığına karar vermiştir.

Wisse / Fransa

22 Aralık 2005

İki başvuran silahlı soygun suçunu işledikleri şüphesiyle yakalanmış ve yargılanmaları öncesinde tutuklanmışlardır. Sorgu hâkimi tarafından verilen bir izin belgesi gereğince,

cezaevinin ziyaretçi salonlarında başvuranlar ile akrabaları arasındaki konuşmalar dinlenmiştir. Başvuranlar görüşmelerinin kaydedilmesine ilişkin işlemlerin geçersiz olarak beyan edilmesi için bir başvuruda bulunmuş, ancak sonuç alamamışlardır. Başvuranlar cezaevlerinin ziyaretçi salonlarındaki konuşmaların kaydedilmesinin kendilerinin özel hayata ve aile hayatına saygı haklarına yönelik bir müdahale teşkil ettiğini ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, Fransız yasalarının, mercilerin, tutuklu kişilerin özel hayatlarına nasıl müdahale etme yetkilerinin olduğu ya da bu konudaki takdir yetkilerinin kapsamı ve kullanılma şekli açısından yeterli açıklık sağlamadığını kaydederek, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. Sonuç olarak, başvuranlar demokratik bir toplumda hukukun üstünlüğü gereği vatandaşlara tanınması gereken asgari düzeydeki korunma hakkından faydalanmamışlardır. Mahkeme bilhassa, cezaevi güvenliği dışında başka gerekçelerle bir ziyaretçi salonundaki konuşmaların sistemli bir şekilde kaydedilmesinin, ziyaretçi salonlarını tek var olma amacını, başka bir deyişle tutukluların aileleri ile görüşmelerinin mahremiyeti de dâhil olmak üzere belli bir düzeyde özel hayata sahip olmalarına izin verilmesini ortadan kaldırdığı görüşündedir.

Kennedy / Birleşik Krallık

18 Mayıs 2010

Kayıp ya da birbiriyle çelişen deliller bakımından tartışmalı halde olan bir davada taksirle adam öldürme suçundan hüküm giyen ve 1996 yılında cezaevinden çıkan başvuran, daha sonra adli hatalara karşı yürütülen kampanyalarda aktif bir rol üstlenmiştir. Küçük bir işyeri açması sonrasında haberleşmesinin polis tarafından dinlendiğinden şüphelenen başvuran, Tahkikat Yetkileri Mahkemesi'ne şikâyette bulunmuştur. Başvuran nihayetinde 2005 yılında, yapmış olduğu şikâyet başvurusundan kendisinin lehine bir sonuç çıkmadığına dair bilgilendirilmiştir. Bu, ya kendisinin haberleşmelerinin dinlenmemiş olduğunun ya da Tahkikat Yetkileri Mahkemesi'nin yapılan herhangi bir dinleme işleminin yasaya uygun olduğunu değerlendirmiş olduğu anlamına gelmektedir. Bahse konu mahkeme tarafından başka herhangi bir bilgilendirme yapılmamıştır. Başvuran, haberleşmesinin dinlendiği iddiası ile ilgili şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, iç haberleşmenin dinlenmesine ilişkin Birleşik Krallık yasalarının Uygulama Esaslarının yayınlanması ile açıklığa kavuşturulan konularla birlikte, dinleme izinlerinin verilmesinin ve işleme alınmasının yanı sıra toplanan verilerin işlenmesine, iletilmesine ve imhasına dair usulleri yeterli açıklıkla belirtmekte olduğunu değerlendirerek, Sözleşme'nin 8.

maddesinin ihlal edilmemiş olduğuna karar vermiştir. Ayrıca, uygulamada ve izleme sisteminin işleyişinde herhangi önemli bir eksikliğe işaret eden hiçbir delil bulunamamıştır. Bu nedenle ve usulde yetkinin kötüye kullanılmasına karşı sağlanan güvencelerin yanı sıra Komiser denetiminin sağladığı daha genel kapsamlı güvenceler ve Tahkikat Yetkileri Mahkemesi tarafından yapılan inceleme göz önünde bulundurulduğunda, dava konusu izleme tedbirinin başvurana uygulanan kısmının Sözleşme'nin 8 § 2 maddesi kapsamında haklı gerekçeleri mevcuttur.

Dragojević / Hırvatistan

15 Ocak 2015

Bahse konu dava, uyuşturucu kaçakçılığı yaptığı şüphesi bulunan bir kişinin telefon görüşmelerinin gizlice dinlenmesi ile ilgilidir. Başvuran bilhassa, sorgu hâkiminin gizli dinleme tedbirinin kullanılmasının başvuranın davasında gerekli olup olmadığını ve haklı gerekçelerinin bulunup bulunmadığını etkili bir şekilde değerlendirmeye yönelik olarak Hırvatistan yasalarında öngörülen usule uymadığını iddia etmiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** karar vermiştir. Mahkeme özellikle, Hırvatistan yasalarının, ulusal mahkemelerce yorumlandığı şekliyle, makamların izleme tedbirleri uygulanması yönünde emir verirken kullandıkları takdir yetkisine ilişkin makul bir açıklık sağlamadığını ve uygulamada, başvuranın davasına uygulandığı şekliyle, olası kötüye kullanımlara karşı yeterli güvence sağlamamış olduğunu kaydetmiştir.

R.E / Birleşik Krallık (no. 62498/11)

27 Ekim 2015²

Bir polis memurunun öldürülmesiyle bağlantılı olarak Kuzey İrlanda'da üç kez yakalanıp tutuklanan başvuran bilhassa, tutuklu kişiler ile avukatları arasındaki ve savunmasız tutuklular³ ile “uygun yetişkinler⁴” arasındaki görüşmelerin gizlice dinlenmesi uygulaması konusunda şikâyetçi olmuştur.

Söz konusu dava, kesin güvencelerin sağlanmasını gerektiren avukat-müvekkil görüşmelerinin dinlenmesi alanında Mahkeme tarafından geliştirilen ilkeler bağlamında

² İşbu karar [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin](#) 44 § 2 (kesinleşmiş kararlar) maddesinde belirlenen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

³ Bir çocuk ya da zihinsel engelli olan veya zihinsel bakımdan savunmasız durumda olan bir kimse.

⁴ “Uygun bir yetişkin”, bir akraba veya vasi, ya da zihinsel engelli veya zihinsel bakımdan savunmasız kimselerle ilgilenme konusunda tecrübeli bir kişi olabilir.

değerlendirilmiştir. Mahkeme, bahse konu ilkelerin bir polis merkezindeki avukat-müvekkil görüşmelerinin gizlice dinlenmesi konusunda uygulanması gerektiği görüşündedir. Somut davada, Mahkeme, hukuki danışmanlık görüşmelerinin gizlice dinlenmesi ile ilgili olarak Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** karar vermiştir. Mahkeme bilhassa, bu gibi gizli dinleme yöntemiyle elde edilen materyallerin kullanılması, saklanması ve imha edilmesi hususlarını düzenleyen rehber ilkelerin 22 Haziran 2010 tarihinden itibaren uygulanmakta olduğunu kaydetmiştir. Ancak, başvuranın 2010 yılının Mayıs ayında tutuklu bulundurulduğu tarihte bu rehber ilkeler henüz yürürlüğe girmemişti. Mahkeme bu nedenle, söz konusu tarihte yürürlükle olan ilgili iç hukuk hükümlerinin başvuranın avukatıyla görüşmelerinin gizlice dinlenmesi yoluyla elde edilen bilgilerin korunması yönünde yeterli güvence sağladığı kanaatinde değildir. Mahkeme ayrıca, bilhassa ilgili tutukluların yasal ayrıcalığa tabi olmadıklarını ve dolayısıyla bir tutuklunun bir hukuki danışma konusunda aynı mahremiyetin sağlanmasını bekleyemeyeceğini kaydederek, tutuklular ile onlarla ilgilenen “uygun yetişkinler” arasındaki görüşmelerin gizlice dinlenmesiyle ilgili olarak Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, ilgili iç hukuk hükümlerinin, tutuklular ile kendileriyle ilgilenen “uygun yetişkinler” arasındaki görüşmelerin olası dinlenmesi konusyla ilgili olan bölümünün, kötüye kullanıma karşı yeterli güvence sağladıkları kanaatinde dir.

Roman Zakharov / Rusya

4 Aralık 2015

Söz konusu dava, Rusya'daki cep telefonu görüşmelerinin gizlice dinlenmesine dair bir sistemle alakalıdır. Bir yayınevi şirketinin genel yayın yönetmeni olan başvuran özellikle, Rusya'daki mobil şebeke operatörlerinin kanunen kolluk makamlarının operasyonel-arama faaliyetlerini gerçekleştirmelerine olanak tanıyan bir donanım kurulumu yapmaları gerektiği ve bu durumun, Rus yasaları kapsamında yeterli güvence sağlanmaksızın, tüm görüşmeleri kapsayan bir dinleme işlemine izin verdiği konularında şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Rusya'da haberleşmenin dinlenmesi konusunu düzenleyen yasal hükümlerin bu yetkinin keyfi şekilde ve kötüye kullanılma riskine (ki bu, bütün gizli izleme sistemlerinde söz konusu olabilen bir durumdur ve keyfi uygulama ve kötüye kullanma ile Rusya'daki gibi gizli servislerin ve polisin tüm cep telefonu görüşmelerine teknik araçlar vasıtasıyla doğrudan erişiminin olduğu bir sistemde fazlasıyla karşılaşılmaktadır) karşı yeterli ve etkili güvenceler sağlamadığını kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna**

hükmetmiştir. Özellikle, Mahkeme, şu alanlara ait yasal çerçevede eksiklikler olduğunu tespit etmiştir: Rusya'daki kamu makamlarının gizli izleme tedbirlerine başvurmakla yetkili kılındığı durumlar; bu tür tedbirlerin süresi, özellikle de bu tedbirlerin uygulanmasına son verilmesi gereken durumlar; dinleme işlemi için yetki verilmesinin yanı sıra dinleme yoluyla elde edilmiş verilerin saklanması ve imha edilmesine dair usuller; dinlemenin denetlenmesi. Dahası, haberleşmenin dinlenmesine karşı başvurulabilecek mevcut hukuk yollarının etkililiği, bu hukuk yollarının sadece dinlenildiğine ilişkin kanıt sunan kişilere açık olduğunu ve herhangi bir bildirim sisteminin ya da dinlenme hakkındaki bilgilere erişim imkanının yokluğunda, bu tür bir kanıtı elde edebilmenin mümkün olmadığı gerçeği karşısında sekteye uğramıştır.

Szabó ve Vissy / Macaristan

12 Ocak 2016⁵

Söz konusu dava, terörle mücadele kapsamında 2011 yılında getirilen gizli izleme tedbirine ilişkin Macaristan mevzuatı ile alakalıdır. Başvuranlar özellikle, ulusal güvenlik amacı doğrultusunda Macaristan'ın gizli izlemeye dair yasal çerçevesi (başka bir deyişle, "madde 7/E (3) izleme") kapsamında haksız ya da orantısız bir şekilde müdahaleci tedbirlere maruz kalma ihtimalleri bulunduğu şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar bilhassa, bu yasal çerçevenin başta adli kontrol isteği olmak üzere, kötüye kullanılmaya eğilimli olduğunu iddia etmişlerdir.

Mahkeme bahse konu davada Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme, yaklaşan olaylara karşı önceden hazırlıklı olma konusunda, hükümetlerin haberleşmenin aşırı şekilde izlenmesi de dâhil olmak üzere, gelişmiş teknolojilere başvurularının günümüz terörizminin aldığı biçimin doğal bir sonucu olduğunu kabul etmiştir. Ancak, Mahkeme, söz konusu mevzuatın kötüye kullanımlardan kaçınmak üzere yerleri güvenceler sağladığı kanaatinde değildir. Öncelikle, Hükümetin operasyon alanının dışında kalan kişiler hakkında dahi veri kitlelerini kolayca dinleyebilmesine olanak tanıyan yeni teknolojilerle birlikte, tedbirlerin kapsamı hemen hemen Macaristan'daki herkesi içine alabilir. Dahası, bu tür tedbirlerin uygulanmasına ilişkin emirler tüm yürütme makamlarınca ve haberleşmenin dinlenmesinin kesinlikle gerekli olup olmadığına dair bir değerlendirme yapılmadan ya da yargısal tedbirler şöyle dursun mevcut etkili herhangi bir düzeltici tedbir olmadan verilmekteydi. Bununla birlikte, Mahkeme, Sözleşme'nin 13.

⁵ İşbu karar [Sözleşme'nin](#) 44 § 2 maddesinde belirlenen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

maddesinin iç hukuk hükümlerinin durumuna karşı bir hukuk yolu gerektirir şekilde yorumlanamayacağını yineleyerek, Sözleşme'nin **8. maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde 13. maddesinin** (etkili başvuru hakkı) **ihlal edilmemiş olduğunu** kaydetmiştir.

Bărbulescu / Romanya

12 Ocak 2016⁶

Söz konusu dava, başvuranın özel bir şirket olan işvereni tarafından, şirketin internetini çalışma saatleri içerisinde kişisel amaçları için kullandığı ve bunun şirket yönetmeliğine aykırı olduğu gerekçesiyle işten çıkarılması ile alakalıdır. Başvuran özellikle, işverenin iş sözleşmesini sonlandırmaya ilişkin kararının kendisinin özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, yerel mahkemelerin başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki özel hayatına ve haberleşmesine saygı hakkı ile işverenin çıkarları arasında adil bir denge tesis etmiş olduklarını kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata, aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkı) **ihlal edilmemiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, başvuranın özel hayatının ve haberleşmesinin birbiri ile alakalı olduğunu gözlemlemişse de, işverenin başvuranın haberleşmesini izlemesinin disiplin işlemleri bağlamında makul olduğunu kaydetmiştir.

Ses örnekleri

P.G. ve J.H. / Birleşik Krallık (başvuru no. 44787/98)

25 Eylül 2001

Bu dava özellikle, bir soygun gerçekleştirmek üzere oldukları şüphesiyle gözaltına alınan başvuranların polis karakolundaki konuşmalarının kaydedilmesi ile ilgilidir.

Mahkeme, polis merkezinde gizli dinleme cihazları kullanmasıyla ilgili olarak Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Özellikle, söz konusu zamanda polisin kendi binalarında gizli dinleme cihazları kullanmasını düzenleyen herhangi bir yasal sistemin mevcut olmadığını kaydeden Mahkeme, başvuranların özel hayata saygı haklarına ilişkin müdahalenin yasaya aykırı olduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme bu davada ayrıca, bir

⁶ İşbu karar [Sözleşme'nin](#) 44 § 2 maddesinde belirlenen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir.

apartman dairesinde bir gizli dinleme cihazının kullanılması bakımından da **8. maddenin ihlal edildiğini** ve bir telefon kullanılması hakkındaki bilgilerin elde edilmesine ilişkin olarak ise **8. maddenin ihlalinin söz konusu olmadığını** belirtmiştir.

Vetter / Fransa

31 Mayıs 2005

Üzerinde silah yaraları olan bir ceset bulan polis, başvuranın cinayeti işlediğinden şüphelenerek başvuranın sık sık uğradığı bir daireye dinleme cihazları yerleştirmiştir. Mahkeme, Fransız yasalarının mercilerin dinleme cihazları konusundaki takdir yetkilerinin kapsamı ve kullanılma şekli açısından yeterli açıklığa sahip olmadığını belirterek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlalinin söz konusu olduğuna** karar vermiştir.

Video izleme

Peck / Birleşik Krallık

28 Ocak 2003

Bakınız aşağıda, “Kişisel verilerin ifşası” başlığı altında.

Köpke / Almanya

5 Ekim 2010 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Bir süpermarkette kasiyer olarak çalışan başvuran, işveren tarafından özel bir dedektiflik ajansının yardımıyla gizlice kameraya alınmasının ardından, hırsızlık yaptığı gerekçesiyle, önceden haber verilmeden işten çıkarılmıştır. Başvuran, işten çıkarılmasıyla ilgili olarak iş mahkemelerinde açtığı davadan sonuç alamamıştır. Anayasa Mahkemesine yaptığı başvuru da reddedilmiştir.

Mahkeme, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi (özel hayata saygı hakkı) kapsamında dile getirdiği şikâyeti, **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğu gerekçesiyle reddetmiştir. Mahkeme, yetkili makamların, çalışanın özel hayatına saygı gösterilmesi hakkı, işverenin mülkiyet haklarının korunması konusundaki menfaatleri ile adaletin gerektiği şekilde tesis edilmesindeki kamu menfaati arasında adil bir denge kurdukları sonucuna varmıştır. Ancak, Mahkeme, yeni ve daha gelişmiş teknolojilerin ortaya çıkmasıyla birlikte özel hayata yönelik müdahalelerin boyutunun değişeceği göz önünde tutulduğunda, söz konusu çatışan çıkarların ağırlıklarının gelecekte değişebileceğini kaydetmiştir.

Kişisel verilerin saklanması ve kullanılması

“Kişisel verilerin korunması, bir kişinin Sözleşme’nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan özel hayata ve aile hayatına saygı hakkını kullanması konusunda büyük öneme sahiptir. İç hukuk, kişisel verilerin bu şekilde kullanılmasının, işbu maddede yer alan güvenceye aykırılık teşkil edeceği sebebiyle, önüne geçilmesi amacıyla yeterli güvenceleri sağlamalıdır... Bu tür güvenceye olan ihtiyaç, otomatik olarak işlenen kişisel verilerin korunmasının söz konusu olduğu durumlarda, özellikle de bu verilerin polis tarafından kullanılması halinde, daha da artmaktadır. İç hukuk başta bu verilerin saklanma amaçlarına uygun ve aşırı olmamalarını ve verilerin saklanma amacının gerektirdiğinden daha uzun süre tutulmalarına olanak tanıyan ve ilgili kişinin tespitini sağlayan bir biçimde muhafaza edilmelerini temin etmelidir... [İç hukuk] ayrıca, tutulan kişisel verilerin hatalı ya da kötüye kullanılmaya karşı etkili bir şekilde korunmalarını sağlayacak yeterli güvenceler sunmalıdır...” (*S. ve Marper / Birleşik Krallık*, 4 Aralık 2008 tarihli Büyük Daire kararı, § 103)

Ceza adaleti bağlamında

[Perry / Birleşik Krallık](#)

17 Temmuz 2003

Başvuran, taksi sürücülerinin maruz kaldığı bir dizi silahlı soygunla bağlantılı olarak yakalanmış ve daha sonra gerçekleştirilecek teşhis işlemine katılmak üzere serbest bırakılmıştır. Başvuranın söz konusu teşhis işlemine ve daha sonraki teşhis işlemlerine katılmaması üzerine, polis başvuranı gizlice kameraya alma izni istemiştir. Başvuran, polisin kendisini teşhis amacıyla gizlice kameraya almasından ve söz konusu video kayıtlarının hakkındaki yargılamalarda kullanılmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Sözleşme’nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Başvuranın, kamera yoluyla teşhis işlemi sırasında ve muhtemelen duruşma sırasında yapacağı savunması aleyhine delil olarak kullanılmak üzere, emniyette görüntülerinin kaydedileceğine dair herhangi bir beklentisinin bulunduğuna ilişkin bir delilin mevcut olmadığı belirtilmiştir. Polisin uyguladığı bu yöntem, bu tür kameraların normal kullanım amacının ötesine geçerek, başvuranın özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına yönelik bir müdahale teşkil etmiştir. Söz konusu müdahalenin kanuna uygun olmadığına karar verilmiş, zira polisin ilgili kanunda belirtilen usullere uygun hareket etmediği belirtilmiştir. Mahkeme tarafından belirtildiği

üzere, polis, kamera kaydı konusunda başvuranın rızasını almamış veya kendisine haber vermemiştir ve bu husustaki haklarıyla ilgili olarak kendisini bilgilendirmemiştir.

S. ve Marper / Birleşik Krallık

4 Aralık 2008 (Büyük Daire)

Bu dava, başvuranlardan alınan parmak izlerinin, hücre örneklerinin ve DNA profillerinin⁷, beraat kararı verilmesi üzerine haklarındaki ceza davasının birinci başvuruya yönünden sona ermesine ve ikinci başvuran yönünden ise düşmesine rağmen, bir veritabanında belirsiz bir süre boyunca saklanmasına ilişkindir.

Mahkeme, söz konusu verilerin saklanması başvuranların özel hayata saygı haklarına ilişkin orantısız bir müdahale teşkil ettiğini ve demokratik bir toplumda gerekli olduğunun değerlendirilemeyeceğini kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, modern bilimsel tekniklerin bedeli ne olursa olsun ceza adaleti sisteminde kullanılmasına izin verilemeyeceğini ve bu tekniklere yaygın olarak başvurmamın muhtemel faydaları ile özel yaşam açısından söz konusu olan önemli menfaatler arasında dikkatli bir şekilde denge kurulması gerektiğini belirtmiştir. Yeni teknolojilerin geliştirilmesinde öncü bir rol oynadığını iddia eden her Devlet “doğru dengenin kurulması” konusunda özel bir sorumluluğa sahiptir. Mahkeme, şüphelenilen ancak henüz hakkında mahkûmiyet kararı verilmemiş kişilerin parmak izlerinin, hücre örneklerinin ve DNA profillerinin bu davada olduğu gibi genel bir uygulama şeklinde ve ayırım gözetmeksizin saklanmasının, kamu yararı ile kişisel menfaatler arasında adil bir denge tesis edemediği sonucuna varmıştır.

B.B. / Fransa (no. 5335/06), Gardel / Fransa ve M.B. / Fransa (no. 22115/06)

17 Aralık 2009

Yetkili bir konumda iken 15 yaşındaki çocuklara tecavüz suçundan mahkûm edilen başvuranlar, özellikle, cinsel suçluların bilgilerinin tutulduğu ulusal veritabanına kaydedilmelerinden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme bu üç davada, cinsel suçluların ulusal veritabanına kaydedilmelerine ilişkin sistemin söz konusu çatışan kişisel çıkarlar ile kamu menfaati arasında adil bir denge tesis

---

⁷ DNA profilleri, ilgili kişiye ait bilgilerle birlikte, Ulusal DNA Veritabanında elektronik olarak saklanan dijital bilgilerdir.

etmiş olduğunu kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesini ihlal etmediğine** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, kişisel verilerin korunmasının bir kişinin özel hayata ve aile hayatına saygı hakkını kullanması bakımından büyük öneminin olduğunu teyit ederek, bu tür verilerin otomatik işleme alındığı ya da kişisel verilerin polislik faaliyetleri kapsamında kullanıldığı durumlarda bu önemin daha da öne çıktığını değerlendirmiştir. Ancak, Mahkeme, bu veritabanının önleme odaklı amaçlarının yerindeliğini sorgulayabilecek bir konumda değildir. Ayrıca, başvuranların söz konusu verilerin silinmesi için talepte bulunabilecekleri etkili bir prosedürün mevcut olması sebebiyle, Mahkeme, verilerin muhafaza edilebilecekleri 30 yıllık azami sürenin uzunluğunun, verinin muhafaza edilmesi ile gözetilen amaca göre orantısız olmadığı kanaatindedir. Son olarak, bu verilerin mahkeme, polis ve idari merciler tarafından kullanılması gizlilik kurallarına tabidir ve açık şekilde belirlenmiş durumlarla sınırlı tutulmuştur.

Uzun / Almanya

2 Eylül 2010

Bakınız yukarıda, “Kişisel verilerin toplanması” ve “GPS verileri” başlıkları altında.

Dimitrov-Kazakov / Bulgaristan

10 Şubat 2011

Başvuran bir tecavüz vakasıyla ilgili sorgulandıktan sonra kendisi hakkında bir suçlama yapılmadığı halde adı tecavüz "suçlusu" olarak polis kayıtlarına girmiştir. Daha sonra polis, kendisini, tecavüz şikâyetleri ya da kaybolan genç kızlarla ilgili olarak birçok kez kontrole tabi tutmuştur. Başvuran, isminin kayıtlara girilmesinden ve buna ilişkin itirazının incelenmesine yönelik bir hukuk yolunun olmadığından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın adının polis kayıtlarına girmesinin 8. maddenin anlamı dâhilinde “yasalara uygun” olmadığını tespit ederek, Sözleşme'nin **8. maddenin ihlalinin söz konusu olduğuna** karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, bu bakımdan etkili bir iç hukuk yolunun bulunmaması sebebiyle Sözleşme'nin 8. maddesiyle bağlantılı olarak 13. maddesinin (etkili başvuru hakkı) ihlal edilmiş olduğuna hükmetmiştir.

Shimovolos / Rusya

21 Haziran 2011

Bu dava, bir insan hakları aktivistinin gizli bir güvenlik izleme veritabanına kaydedilmesi, bu yolla Rusya içerisinde tren ya da havayolu ile yaptığı seyahatlerin takip edilmesi ve bununla ilgili olarak tutuklanması ile alakalıdır.

Mahkeme, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlalinin söz konusu olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, veritabanının oluşturulması ve sürdürülmesinin ve işletilmesine ilişkin kuralların bakanlık kararına tabi olduğunu, ancak bu tür bir kararın çıkarılmadığını veya kamuya açıklanmadığını gözlemlemiştir. Dolayısıyla, Mahkeme, bireylerin özel hayatlarıyla ilgili bilgilerin veritabanına kaydedilmesi ve veritabanında saklanması konusunda yerel makamlara tanınan takdir yetkisinin kapsamı ve kullanım şeklinin iç hukukta yeterince açık bir şekilde belirtilmediği kanaatine varmıştır. Mahkeme, özellikle, iç hukukta, istismlara karşı sağlanan asgari güvencelerle ilgili olarak, kamu erişimine açık olacak şekilde yapılmış herhangi bir açıklamanın bulunmadığını belirtmiştir.

Khelili / İsviçre

18 Ekim 2011

Somut davadaki başvuranın, 1993 yılında Cenevre'de gerçekleştirilen bir polis kontrolü sırasında, üzerinde “İyi, güzel bir kadın, otuzlarının sonunda, birlikte bir şeyler içmek ya da arada sırada dışarı çıkmak için bir erkek arıyor. Tel. no. ...” yazan kartvizitler taşıdığı tespit edilmiştir. Başvuran, polisin, bu kartları bulması sonrasında, adının bilgisayar veritabanına bir “fahişe” olarak kaydedildiğini iddia etmiş ve bu mesleği yapmadığını sürekli olarak yinelemiştir. Başvuran, özel hayatına ilişkin olarak yanlış olduğunu iddia ettiği bu verilerin kayıtlı tutulmasının, kendisinin özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Mahkeme, başvuranın özel hayatına ilişkin yanlış olduğu iddia edilen verilerin polis kayıtlarında tutulmasının başvuranın özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine ve “fahişe” kelimesinin yıllar boyunca kayıtlarda muhafaza edilmesinin haklı gerekçelere dayanmadığına ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığına kanaat getirmiş ve Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğini** tespit etmiştir. Mahkeme özellikle, polis kayıtlarındaki verinin resmi makamlara gönderilebileceği göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu kelimenin başvuranın itibarını zedeleyebileceğini ve kendisinin günlük hayatını sorunlu hale getirebileceğini gözlemlemiştir. Bu ihtimalin çok olası olduğunu, zira halihazırda kişisel verilerin otomatik olarak işleme alınmakta olduğunu, dolayısıyla bunun, bu tür verilere erişimi ve bunların diğer kurumlarla paylaşılmasını önemli ölçüde kolaylaştırdığını

kaydetmiştir. Bu nedenle, başvuranın “fahişe” kelimesinin polis kayıtlarından silinmesini istemede kayda değer ölçüde menfaati bulunmaktadır.

M.M. / Birleşik Krallık (no. 24029/07)

13 Kasım 2012

Başvuran, 2000 yılında, oğlunun boşanmasının ardından Avustralya’ya gitmesini engelleme amacıyla bebek olan erkek torununu alarak bir gün ortadan kaybolması sonrasında polis tarafından yakalanmıştır. Yetkililer başvuran hakkında kovuşturma yürütmemeye karar vermiş ve bunun yerine başvurana çocuk kaçırma konusunda uyarı cezası vermişlerdir. İlk başta, bu uyarı kaydının başvuranın sicilinde beş yıl durması planlanmış olsa da, zarar göre tarafın ir çocuk olduğu davalara dair bir politika değişikliğine gidilmesi sonucunda, kaydın ömür boyu saklanmasına karar verilmiştir. Başvuran kendisine verilen uyarı cezasına ilişkin verilerin süre sınırı olmaksızın tutulmasından ve ifşa edilmesinden ve bu durumun kendisine iş bulma konusundaki etkisinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Sözleşme’nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Nitekim, tespit edilen eksikliklerin biriken etkisi sonucunda, Mahkeme, adli sicil verilerinin saklanması ve ifşa edilmesine dair sistemde başvuranın özel hayatına ilişkin verilerin özel hayata saygı hakkını ihlal edecek şekilde ifşa edilmemesini sağlamaya yönelik yeterli güvencelerin bulunduğu kanaatinde değildir. Dolayısıyla, başvuranın aldığı uyarı cezasına ilişkin verilerin saklanması ve ifşa edilmesinin Sözleşme’nin 8. maddesinin anlamı dâhilinde yasaya uygun olduğu değerlendirilemez. Mahkeme özellikle, adli sicil kaydındaki verilerin bir anlamda kamu bilgileri olduğu kabul edilse de, bu verilerin merkezi kayıtlarda sistematik bir şekilde saklanmasının, bunların (özellikle de başvuranın davasında olduğu gibi uyarı cezasının kendi özel hayatına ilişkin bir olay sonucu verildiği hallerde) ilgili kişi dışındaki herkesin söz konusu olayı unutmasının uzun süre sonrasında bile ifşa edilebilecek durumda olduğu anlamına geldiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla, mahkumiyet veya uyarı cezası geçmişte kalan bir olay olduğu için, bunun kişinin saygı gösterilmesi gereken özel hayatının bir parçası haline geldiği kabul edilmelidir.

M.K. / Fransa (no. 19522/09)

18 Nisan 2013

Başvuran 2004 ve 2005 yıllarında, bazı kitapların çalınmasına ilişkin olarak iki tane soruşturma geçirmiştir. Başvuran, hakkında açılan davanın birinden beraat ettirilmiş,

diğerinde ise kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiştir. Her iki davada da, başvuranın parmak izleri alınmış ve parmak izi veritabanına kaydedilmiştir. 2006 yılında, başvuran, parmak izlerinin veritabanının silinmesine dair talepte bulunmuştur. Başvuranın bu talebi, yalnızca ilk dava kapsamında alınan parmak izleri bakımından yerine getirilmiştir. Başvuranın yapmış olduğu temyiz başvuruları reddedilmiştir. Başvuran, hakkındaki verilerin parmak izlerine ilişkin bilgisayarlı veritabanında saklanmaya devam edilmesinin kendisinin özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Mahkeme, bahse konu verilerin saklanması başvuranın özel hayatına saygı hakkına yönelik orantısız bir müdahale teşkil ettiği ve bunun demokratik bir toplumda gerekli bir işlem olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine vararak, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme özellikle, bir suçtan mahkûm edilenlerin değil de suç işlediği şüphesi bulunan kişilerin, mevcut davada başvurana olduğu gibi, parmak izlerinin saklanmasına ilişkin sistemin söz konusu çatışan kamu menfaatleri ile kişisel çıkarlar arasında adil bir denge tesis etmediğini belirterek, Fransa Devletinin bu konudaki takdir yetkisini aşmış olduğunu kaydetmiştir.

Peruzzo ve Martens / Almanya

4 Haziran 2013 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Ağır suçlardan mahkûm edilmiş olan başvuranlar, gelecekte işlenmesi muhtemel suçlara ilişkin yürütülecek soruşturmalarda kolaylık sağlaması amacıyla, hücre örneklerinin alınmasına ve bu bilgilerin DNA profili şeklinde bir veritabanında saklanmasına dair yerel mahkeme kararlarıyla ilgili şikâyette bulunmuşlardır.

Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle **kabul edilemez** olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın davasında olduğu gibi belirli bir ağırlık seviyesine denk gelen suçlardan mahkum edilen kişilerden DNA örneklerinin alınmasına ve saklanmasına ilişkin iç hukuk kurallarının çatışan kamu menfaati ile kişisel çıkarlar arasında adil bir denge tesis ettiğine ve davalı Devletin kabul edilebilir takdir yetkisi kapsamına girdiğine karar vermiştir.

Brunet / Fransa

18 Eylül 2014

Başvuran, özellikle, hakkında yürütülen yargılamaların sona ermiş olmasına rağmen, emniyet veritabanına (STIC – kayıtlı suçların işleme alındığı sistem) (soruşturma tutanaklarına ilişkin bilgileri içermektedir ve sorumlu kişiler ve mağdurlar listelenmektedir) eklenmesinin bir sonucu olarak özel hayatına yapılmış olan müdahaleden şikâyetçidir.

Mahkeme, Fransa Devletinin bu tür meselelere ilişkin karar vermedeki takdir yetkisini (“takdir payı”) aşmış olduğuna hükmederek, Sözleşme’nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Başvuranın bilgilerinin bu sistemde tutulması, başvuranın özel hayata saygı hakkına ilişkin orantısız bir ihlal olarak değerlendirilebilir ve demokratik bir toplumda gerekli bir uygulama değildir. Mahkeme, özellikle, başvuranın kendisine ilişkin bilgilerin veritabanından silinmesini isteme imkânına sahip olmadığını ve bahse konu verilerin sistemde tutulma süresinin uzunluğunun (yirmi yıl), süresiz şekilde olmasa bile, en azından azami sınırdan ziyade belli bir ölçüye göre ayarlanabileceğini değerlendirmiştir.

Sağlık bağlamında

Chave nee Jullien / Fransa

9 Temmuz 1991 (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu Kararı⁸)

Bu dava başvuranın yasalara aykırı olduğu Fransız mahkemeleri tarafından da kabul edilen bir işlemle akıl hastanesine zorla yatırılması hakkındaki bilgilerin saklanması ile alakalıdır. Başvuran özellikle, kendisinin bir akıl hastanesine yatırılmasına ilişkin bilgilerin merkezi kayıt sisteminde saklanmaya devam edilmesinin özel hayatına bir müdahale teşkil ettiğini değerlendirmiş ve bahse konu bilgilerin merkezi kayıt sisteminden çıkarılmasını istemiştir.

Komisyon başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle **kabul edilemez** ilan etmiştir. Komisyon bilhassa, akıl hastaları hakkındaki bilgilerin kaydedilmesinin kamu hastaneleri hizmetinin etkili bir şekilde işleyişini sağlama şeklindeki meşru amaca hizmet etmediğini, ayrıca hastaların, özellikle de zorla hastaneye yatırılma durumunda, kendi haklarının korunması amacını da gözetmediğini gözlemlemiştir. Somut davada, Komisyon, söz konusu bilgilerin diğerlerinin yanı sıra uygun gizlilik kurallarıyla da korunmakta olduğunu kaydetmiştir. Buna ek olarak, bu tür kişisel dosyalar, merkezi kayıt sistemindeki dosyalarla eşit sayılamaz ve kamunun erişimine hiçbir şekilde açık olmayıp, psikiyatri kliniğinin

⁸ 1954 yılının Temmuz ayından 1999 yılının Ekim ayına kadar görev yapan Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Komisyonu Bakanlar Komitesi ile birlikte, Sözleşmeciler Devletlerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerine uyup uymadıklarını denetlemiştir. Mahkeme 1 Kasım 1998 tarihinde kalıcı olarak göreve başlayınca, Komisyon feshedilmiştir.

dışından sadece belirli kategorideki kişilerin erişimine açıktır. Komisyon bu nedenle, başvuranın maruz kaldığı müdahalenin gözetilen meşru amaçla, başka bir deyişle sağlığın korunması amacıyla, orantılı olmadığına değerlendirilemeyeceğini tespit etmiştir.

L.L. / Fransa (no. 7508/02)

10 Ekim 2006

Başvuran özellikle, boşanma davası bağlamında, kendisinin ve tıbbi uzmanın rızası olmadan bu çerçevede düzenlenen kendisine ait tıbbi kayıtlarla ilgili belgelerin mahkemeler tarafından sunulması ve kullanılması hususunda şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın özel hayatına yapılan müdahalenin kişisel verilerin korunmasının temel önemi açısından gerekçelendirilmediğini tespit ederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle Fransız mahkemelerin kendi kararlarını desteklemek için dava konusu tıbbi rapora atıfta bulunmasının yalnızca ikincil temelde olduğunu gözlemlemiş ve bu nedenle tıbbi rapor olmadan da aynı sonuca ulaşabilecekleri anlaşılmıştır. Mahkeme, ayrıca iç hukukun tarafların özel yaşamlarına ilişkin verilerin bu tür işlemlerde kullanılması hususunda yeterli güvenceler sağlamadığını ve dolayısıyla bunun, evleviyetle bu tür tedbirlerin gerekliliğine dair sıkı bir denetime ihtiyacın haklı gerekçelerinin bulunduğunu gösterdiğini belirtmiştir.

Leander / İsvec

23 Mart 1987

Söz konusu dava, bir marangozun işe alınıp alınmamasına karar verilirken gizli bir polis dosyasının kullanılması ile alakalıdır. Öncesinde Karlskrona'da girilmesinin yasak olduğu bir askeri güvenlik bölgesinin yanında bulunan Donanma Müzesinde geçici personel olarak çalışan başvuran, uzun zaman önce üyesi olduğu sendikayla ilgili faaliyetlerine ilişkin verilerin saklanması şikâyetçi olmuş ve bu durumun, kendisinin söz konusu işten çıkarılmasına yol açtığını iddia etmiştir. Başvuran, kişisel ya da siyasi geçmişindeki hiçbir unsurun, kendisinin Emniyette kaydının tutulmasını gerektirecek ya da “güvenlik riski” teşkil eden biri olarak sınıflandırılmasına neden olacak nitelikte olmadığını iddia etmiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle, bir kişinin özel hayatına ilişkin bilgilerin gizli bir kaydının tutulmasının ve bu bilgilerin paylaşılmasının Sözleşme'nin 8. maddesinin kapsamına girdiğini kaydederek, demokratik bir toplumda istihbarat servislerinin varlığının ve verilerin saklanması yasalara

uygun olabileceğini ve meşru menfaat gözetmesi, başka bir deyişle düzensizliğin ve suç işlenmesinin önüne geçilmesi ya da ulusal güvenliğin korunması amaçlarını gözetmesi koşuluyla, vatandaşların menfaatlerinin önüne geçebileceğini hatırlatmıştır. Mahkeme bu davada, İsveç personel soruşturması kapsamında sağlanan güvencelerin, 8. maddenin şartlarına uygun olduğu sonucuna varmış ve İsveç Hükümetinin ulusal güvenlikle ilgili menfaatlerin bireylerin kişisel menfaatlerinden daha ağır bastığı kanaatine varmakta hakkı olduğunu değerlendirmiştir.

Kişisel verilerin ifşa edilmesi

Z. / Finlandiya (no. 22009/93)

25 Şubat 1997

Söz konusu dava, HIV hastası olan başvuran hakkındaki tıbbi bilgilerin eşi aleyhindeki bir dava sırasında ifşa edilmesi ile alakalıdır.

Mahkeme, başvuranın kimliğinin ve HIV hastası olduğuna ilişkin bilgilerin Temyiz Mahkemesinin basının erişimine açık olan karar metninde ifşa edilmesinin hiçbir haklı gerekçesinin bulunmadığını ve dolayısıyla ilgili bilgilerin yayımlanmasının başvuranın özel hayata ve aile hayatına saygı hakkına ilişkin bir ihlale neden olduğunu tespit ederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** karar vermiştir. Mahkeme özellikle, sağlık verilerinin gizliliğine saygı gösterilmesinin AİHS'i imzalamış tüm Sözleşmeci Tarafların hukuk sistemlerinde çok önemli bir ilke olduğunu ve sadece bir hastanın mahremiyetine saygı gösterilmesinin değil, aynı zamanda hastanın tıp mesleğine ve sağlık hizmetlerine olan genel güveninin korunmasının esas olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, iç hukuk kişisel sağlık verilerinin, Sözleşme'nin 8. maddesinde sağlanan korumaya aykırılık teşkil edebileceği gerekçesiyle, bu şekilde paylaşılmasının ya da ifşa edilmesinin önüne geçilmesi için yeterli güvenceler sağlamalıdır.

M.S. / İsveç (no. 20837/92)

27 Ağustos 1997

Dava, başvuranın geçirdiği kürtaj hakkında bilgi içeren tıbbi kayıtların bir klinik tarafından sosyal güvenlik kurumuna iletilmesi ile alakalıdır.

Mahkeme, başvuranın tıbbi kayıtlarının söz konusu klinik tarafından sosyal güvenlik kurumuna iletilmesi için uygun ve yeterli gerekçelerin mevcut olduğunu ve uygulanan

tedbirin, başka bir deyişle, sosyal güvenlik kurumuna başvurana geçirdiği iş kazasına ilişkin tazminat verilmesine yönelik koşulların sağlanmış olup olmadığını tespit etme imkânı verilmesinin ülkenin refahının korunması yönündeki meşru amaca orantılı olduğunu değerlendirerek, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlali söz konusu olmadığına hükmetmiştir. Dahası, itiraz edilen tedbir önemli kısıtlara tabi tutulmuştur ve kötüye kullanıma karşı etkili ve yeterli güvenceler sağlanmıştır.

Peck / Birleşik Krallık

28 Ocak 2003

Bu dava, başvuranın bir sokağa yerleştirilen kapalı devre kameranın (CCTV) kaydettiği ve içinde kendisinin bileğini kestiğini gösteren kamera görüntülerin medyaya verilmesi ile alakalıdır.

Mahkeme, görüntülerin Belediye Meclisi tarafından medyaya verildiği sırada yeterli güvencelerin sağlanmadığından bahisle başvuranın özel hayatına orantısız ve haksız bir müdahalede bulunulduğuna ve dolayısıyla Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** hükmetmiştir. Mahkeme özellikle, somut davanın koşullarında, Belediye Meclisinin kamera görüntüsünden bazı kesitleri başvuranın rızası olmadan ya da başvuranın kimliğini gizlemeden doğrudan kamuya ifşa etmesini haklı gösterecek veya Meclisin söz konusu görüntüleri başvuranın görüntüsünün medya tarafından mümkün olduğunca maskelenmesini mümkün kılmak için adımlar atmaksızın medyaya ifşa etmesini haklı gösterecek uygun ve yeterli gerekçelerin bulunmadığını tespit etmiştir. Somut davada, suç önleme amacı ve görüntülerin paylaşıldığı ortam bu konularda özel bir denetleme yapılmasını gerektiren niteliktedir. Mahkeme ayrıca, söz konusu tarihte, başvuranın özel hayata saygı hakkının ihlaliyle ilgili olarak başvurabileceği etkili bir iç hukuk yolu bulunmadığı gerekçesiyle, Sözleşme'nin **8. maddesiyle bağlantılı olarak 13. maddesinin de** (etkili başvuru hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Panteleyenکو / Ukrayna

29 Haziran 2006

Başvuran özellikle, zihinsel durumuna ve psikiyatrik tedavisine ilişkin gizli bilgilerin bir duruşma sırasında açıklanması konusunda şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın ruhsal sağlığına ve ilgili tedaviye ilişkin gizli bilgilerin ruh ve sinir hastalıkları hastanesinden elde edilmesinin ve kamuya açık bir duruşmada açıklanmasının

başvuranın özel hayatına saygı hakkına dair bir müdahale oluşturduğuna karar vermiştir. Mahkeme, özellikle bu konudaki detayların davanın neticesini etkilemeyeceğini, bir araştırma, duruşma öncesi soruşturma ya da soruşturma için önemli bir bilgi olmadığından ilk derece mahkemesinin bilgi talebinin gereksiz olduğunu ve bu nedenle Psikiyatrik Tıbbi Yardım Yasasının (2000) amaçları doğrultusunda hukuka uygun olmadığını belirterek, Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Armonas / Litvanya ve Biriuk / Litvanya

25 Kasım 2008

2001 yılında, Litvanya'nın en büyük günlük gazetesinin kapak sayfasında Litvanya'nın uzak bir kısmında AIDS tehdidiyle ilgili bir makale yayınlanmıştır. Özellikle, AIDS merkezinden ve bir hastaneden sağlık çalışanlarından başvuranların HIV pozitif virüsü taşıdıklarının teyit edildiği yönünde bilgi alındığı belirtilmiştir. "Cinsel partnerini rastgele seçen biri" olarak tanımlanan ikinci başvuranın, ilk başvurudan iki tane gayri meşru çocuğunun olduğu da söylenmiştir.

Mahkeme, başvuranlara verilen tazminatların düşük olmasından dolayı Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle, gazeteye göre, başvuranların hastalığıyla ilgili bilgilerin sağlık çalışanları tarafından teyit edilmiş olduğu hususuyla ilgili olarak, iç hukukun, özellikle HIV için isteğe bağlı şekilde test yaptırmaya ve uygun tedaviyi araştırmaya dair diğer kişilerin eğilimi üzerinde bu tür açıklamaların olumsuz etkilerini göz önünde bulundurarak, hasta gizliliğini güvence altına almasının ve kişisel verilere dair herhangi bir açıklamayı engellenmesinin çok önemli olduğunu kaydetmiştir.

Avilkina ve Diğerleri / Rusya

6 Haziran 2013

Başvuranlar, dini bir organizasyon olan Rusya'daki Yehova'nın Şahitlerinin İdari Merkezi ve üç tane Yehova'nın Şahidinden ibarettir. Başvuranlar özellikle, devlet hastanelerinde kaldıkları sırada kan nakli yapılmasını reddetmelerinin ardından tıbbi dosyalarının Rus iddia makamı yetkililerine ifşa edilmesi konusunda şikâyetçi olmuşlardır. Kovuşturmayı yürüten makamlar, başvuran örgütün faaliyetlerinin hukuka uygun olup olmadığına ilişkin olarak yapılan bir sorgulama ile bağlantılı olarak, St. Petersburg hastanelerinin tümüne Yehova'nın Şahitlerinin reddetmiş oldukları kan nakli işlemlerine ilişkin bildirimde bulunmaları talimatını vermişlerdir.

Mahkeme, başvuran dini organizasyon ve diğer üç başvurudan biri ile ilgili olarak başvurunun kişi bakımından bağdaşmaz olduğu gerekçesiyle **kabul edilemez olduğuna** karar vermiştir. Zira, söz konusu başvuranın tıbbi dosyalarına dair fiili bir açıklama yapılmamıştır ve bu durum taraflar arasında ihtilaf konusu olmamıştır. Mahkeme, ayrıca diğer iki başvuranla ilgili olarak Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, bahse konu kişilere ait gizli tıbbi bilgilerin ifşa edilmesi yönünde toplumda acil bir gereksinimin söz konusu olmadığına karar vermiştir. Dahası, ön bir uyarı ya da itiraz etme imkanı verilmeksizin gizli bilgilerin ifşa edilmesi de dâhil olmak üzere, sorgulama esnasında savcı tarafından başvuru yöntemlerinin, başvuranlar açısından bu kadar baskıcı olmasına gerek bulunmamaktadır. Bu nedenle, yetkililer bir taraftan başvuranların özel hayatlarına saygı hakkı ve diğer taraftan iddia makamının kamu sağlığını koruma amacı arasında adil bir denge kurmaya dair bir çaba göstermemiştir.

Sõro / Estonya

3 Eylül 2015

Söz konusu dava, başvuranın Sovyet döneminde SSCB'nin (KGB) Devlet Güvenlik Komitesi bünyesinde bir şoför olarak çalıştığına dair iş bilgilerinin 2004 yılında Estonya Devlet Gazetesinde yayımlanmasından şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın davasındaki bu tedbirin gözetilen amaçla orantısız olduğunu kaydederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme özellikle, ilgili ulusal mevzuat uyarınca, eski güvenlik servislerinin başvuranın davasında söz konusu olduğu üzere şoförlerin de dâhil olduğu çalışanlarının tümü hakkındaki bilgilerin, kendilerinin tam olarak görevli oldukları iş belirtilmeksizin yayımlanmış olduğunu gözlemlemiştir. Dahası, İfşa Yasası'nın Estonya bağımsızlığını ilan ettikten üç buçuk yıl sonra yürürlüğe girmesine karşın, eski güvenlik servisleri çalışanlarının bilgilerinin yayınlanması yıllara yayılmış şekilde gerçekleştirilmiştir. Başvuranın davasında, mevzu bahis bilgiler yalnızca 2004 yılında, Estonya'nın bağımsızlığını ilan etmesinden yaklaşık 13 yıl sonra yayınlanmıştır ve ilanın gerçekleştirildiği tarihte başvuran tarafından oluşturulan olası bir tehdide dair hiçbir değerlendirme yapılmamıştır. Son olarak, İfşa Yasası'nın kendisi, başvuranın istihdamına dair herhangi bir kısıtlama getirmemiş olmasına rağmen, başvuranın iddialarına göre, iş arkadaşları tarafından alay konusu olmuş ve işini bırakmaya zorlanmıştır. Mahkeme, bahse konu Yasa'nın kendisi böyle bir sonuç elde etmeyi amaçlamamış olsa dahi, başvuranın özel hayata saygı hakkına ilişkin müdahalenin ciddiyetini gösterir nitelikte olduğunu değerlendirmiştir.

Kişisel verilere erişim

Gaskin / Birleşik Krallık

7 Temmuz 1989

Çocuk bakım hizmetine alınan başvuran reşit olduğu zaman, kişisel sorunlarını çözmek için geçmişini öğrenmek istemiştir. Gizli bilgi içerdiği gerekçesiyle dosyasına erişmesine izin verilmemiştir.

Mahkeme, izlenen usulün başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesinin gerektirdiği özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının güvence altına alınmasını sağlayamadığını kaydederek, **8. madde bakımından bir ihlalin söz konusu olduğunu** değerlendirmiştir. Mahkeme özellikle, başvuranın konumundaki kişilerin, çocukluklarını ve erken gelişim dönemlerini bilmek ve anlamak için gerekli bilgilere erişimde Sözleşme ile korunan mühim bir menfaatlerinin bulunduğu kanaatindedir. Diğer taraftan, kamu kayıtlarının gizliliğinin tarafsız ve güvenilir bilgi edinilmesi bakımından önemli olduğunun ve bu tür bir gizliliğin aynı zamanda üçüncü kişilerin korunması anlamında da gerekli olabileceğinin akılda tutulması gerektiğini değerlendirmiştir. Üçüncü kişilerin korunması yönünden değerlendirildiğinde, Birleşik Krallıktaki gibi kayıtlara erişimi kayıtları hazırlayanın rızasına bağlı kılan bir sistemin, ilke olarak, Devletin takdir yetkisi göz önünde bulundurulduğunda, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki yükümlülükler uygun olduğu düşünülebilir. Ancak, Mahkeme, bu tür bir sistemin mevcut olması halinde, kayıtları hazırlayan bir kişinin bulunmaması ya da rıza göstermeyi hatalı bir şekilde reddetmesi durumunda, özel hayatına ve aile hayatına dair kayıtlara erişim talep eden bireyin menfaatlerinin güvence altına alınması gerektiğini değerlendirmiştir. Böyle bir sistem ancak, kayıtları hazırlayan kişinin yanıt vermemesi veya rıza göstermemesi durumunda erişime izin verilir verilmeyeceğine nihai olarak bağımsız bir merciinin karar vermesi halinde orantılılık ilkesi ile uygunluk içerisinde olacaktır. Somut davada başvuranın başvurabileceği böyle bir usul mevcut değildi.

Odièvre / Fransa

13 Şubat 2013 (Büyük Daire)

Başvuran, doğumundan sonra öz annesi tarafından terk edilmiş ve Sağlık ve Sosyal Güvenlik Birimine bırakılmıştır. Başvuran, öz ailesini tespit etmesine olanak sağlayacak ayrıntıları edinememekten şikâyet etmiş ve bu ayrıntılara ulaşma olanağı bulamamasının, yaşam

öyküsünü yeniden oluşturmaktan mahrum bırakması sebebiyle, kendisini oldukça kötü etkilediğini belirtmiştir.

Büyük Daire kararında, Mahkeme, doğumun ve özellikle de bir çocuğun doğduğu koşulların, çocuğun ve yetişkin kişinin Sözleşme'nin 8. maddesi ile güvence altına alınan özel hayatlarının bir parçasını oluşturduğunu kaydetmiştir. Mahkeme mevcut davada, üçüncü tarafın menfaatlerinin korunması güvence altına alınırken, başvurana annesi ve öz ailesiyle ilgili sınırlı bilgilerin verildiğini ve bu bilgiler aracılığıyla soyunun bir kısmının izini sürmesine olanak sağlandığını belirterek, Sözleşme'nin **8. maddesinin** (özel hayata saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Ayrıca, 2002 yılında çıkarılan bir yasa, gizlilik hususundan feragat edilmesine olanak vermiş ve biyolojik soya dair bilgilerin araştırılmasını kolaylaştırmak amacıyla özel bir birim kurulmasını sağlamıştır. Başvuran, annesinin kimlik bilgilerinin açıklanmasına yönelik talepte bulunmak için artık belirtilen yasadan faydalanabilmektedir. Ancak, annenin korunma ihtiyacı ile başvuranın meşru talebinin adil bir şekilde bağdaştırılmasının güvence altına alınması amacıyla annenin onayı alınması gerekmektedir. Dolayısıyla Fransız mevzuatı, çakışan menfaatler arasında adil bir dengeyi kurmasını ve yeterli orantılılığın sağlanmasını amaçlamıştır.

Roche / Birleşik Krallık

19 Ekim 2005 (Büyük Daire)

Başvuran, 1960'lı yılların sonlarında İngiliz Ordusundan terhis edilmiştir. Başvuranın, 1980'lerde yüksek tansiyon hastalığı ortaya çıkmış ve sonrasında da kendisine hipertansiyon, bronşit ve bronşiyal astım tanıları konulmuştur. Başvuran, malul olarak kaydedilmiş ve sağlık sorunlarının, 1960'lı yıllarda Porton Down kışalarında bulunan İngiliz Silahlı Kuvvetleri himayesinde gerçekleştirilen iperit ve sinir gazı denemelerine katılması neticesinde ortaya çıktığını ileri sürmüştür. Başvuran özellikle, söz konusu denemelere katıldığı süreç boyunca maruz kaldığı her türlü riski değerlendirebilmesine olanak sağlayan ilgili ve uygun tüm bilgilere erişemediğinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, tüm koşullar göz önünde bulundurulduğunda, Birleşik Krallığın, başvuranın söz konusu denemelere katıldığı süreç boyunca maruz kaldığı her türlü riski değerlendirmesini sağlayacak ilgili ve uygun bilgilerin tümüne erişimine olanak tanıyan etkili ve erişilebilir bir usul geliştirilmesine yönelik pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediğini değerlendirerek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, herhangi bir davadan bağımsız olarak hareket ederek sürekli bilgi arayışı içerisinde olan başvuranın

konumundaki bir bireyin, bilgilerin ifşa edilmesini sağlamak amacıyla dava açmasının şart koşulmaması gerektiğini gözlemlemiştir. Bunun yanı sıra, bilgi hizmetleri ve sağlık çalışmaları, başvuran kayıt arayışına başladıktan ve Mahkeme'ye başvuruda bulunduktan yaklaşık 10 yıl sonra başlamıştır.

Segerstedt-Wiberg ve Diğerleri / İsvec

6 Haziran 2006

Söz konusu davada, başvuranlar, suç işlenmesinin önlenmesi ve ulusal güvenliğin korunması amaçlarını tehlikeye düşürebileceği gerekçesiyle, İsvec Güvenlik Polisi tarafından kendileri hakkında tutulan dosyalara tam erişimlerine izin verilmemesinden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme, başvuranlara Güvenlik Polisi tarafından kendileri hakkında tutulan bilgilere tam erişim verilmesinin reddedilmesi bakımından Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmemiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, ulusal gizli polis kaydında tutulan kayıtlara tam erişim verilmesinin reddedilmesinin, Devletin bu tür bilgilerin paylaşılmasının ulusal güvenliğin korunması ve terörle mücadele amacıyla tasarlanan gizli izleme sisteminin etkililiğini tehlikeye düşürebileceği yönünde meşru bir endişesinin mevcut olduğu durumlarda gerekli olduğunu yineleyerek, İsvec'in, kendisine tanınan geniş takdir yetkisi dikkate alındığında, ulusal güvenlik ve terörle mücadeleye ilişkin ulusal çıkarların, başvuranların Güvenlik Polisi dosyalarında kendileri hakkında tutulan bilgilerin tam kapsamına erişmeye ilişkin çıkarlarının üstünde geldiğini değerlendirme hakkı bulunduğu hükmetmiştir.

K.H. ve Diğerleri / Slovakya (başvuru no. 32881/04)

28 Nisan 2009

Roman kökenli sekiz Slovakya vatandaşından ibaret olan başvuranlar, iki hastanenin kadın hastalıkları ve doğum bölümünde tedavi görmeleri sonrasında artık çocuk sahibi olamamışlar ve bunun, söz konusu hastanelerde kaldıkları sırada kısırlaştırılmış olmalarından kaynaklandığından şüphelenmişlerdir. Başvuranlar, tıbbi kayıtlarının fotokopilerinin kendilerine verilmemesinden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme, başvuranların tıbbi kayıtlarının fotokopilerini almalarının mümkün olmaması nedeniyle, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** hükmetmiştir. Mahkeme bilhassa, başvuranlar gibi kişisel verilerini içeren belgelerin fotokopilerini almak isteyen kişilerin, neden söz konusu nüshalara ihtiyaçlarının olduğuna ilişkin özel bir açıklama yapmak zorunda

bırakılmamış olmaları gerektiğini değerlendirmiştir. Daha ziyade, bu kolaylığı sağlamamak için zorunlu sebeplerin söz konusu olduğunu göstermek, verileri bulunduran merciinin sorumluluğu olmalıdır. Başvuranların tıbbi kayıtlarının içeriğinin tümünü incelemelerine izin veren mahkeme kararları edindikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu kayıtların fotokopilerinin verilmesinin reddedilmesi mercilerce yeterli bir şekilde gerekçelendirilememiştir. Tıbbi verilerin kötüye kullanılması riskinden kaçınılması için, bu tür verilerin ifşa edilebileceği koşulların yanı sıra dosyalara erişim hakkı bulunan kişilerin kapsamını katı bir biçimde sınırlamaya yönelik yasal güvenceler getirilmesi yeterli olabilirdi. Mahkeme, 2004 yılında kabul edilen yeni Sağlık Yasası'nın bu gerekliliği karşıladığını, fakat mevcut davadaki başvuruların durumunu etkileme konusunda çok geç devreye sokulmuş olduğunu gözlemlemiştir.

Haralambie / Romanya

27 Ekim 2009

Başvuran bilhassa, komünist rejim dönemindeki eski gizli servisin tarafından kendisi hakkında oluşturulmuş olan kişisel dosyaya erişme hakkının engellenmesinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, başvuranın komünist rejim altında gizli servis tarafından kendisi hakkında oluşturulmuş kişisel dosyaya erişiminin engellenmesi bakımından Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, ne nakledilen dosyaların miktarının ne de arşiv sistemindeki eksikliklerin başvuranın talebine izin vermek için altı yıl beklenmesini haklı göstereceğini tespit etmiştir. Somut davada, Mahkeme özellikle, kamu mercileri tarafından haklarında kişisel dosyalar tutulmuş olan bireylerin bu dosyalara erişmedeki menfaatlerinin önemini yinelemiş ve kamu mercilerinin bu tür bilgilere erişim elde edilmesi yönünde etkili bir usul geliştirme görevlerinin bulunduğu hususuna vurgu yapmıştır.

Ayrıca bk. Jarnea / Romanya davasında verilen karar, 19 Temmuz 2011; Antoneta Tudor / Romanya davasında verilen 24 Eylül 2013 tarihli karar.

Godelli / İtalya

25 Eylül 2012

Bu dava, bir çocuğun doğumuyla ilgili bilgilerin gizliliği ve annesi tarafından terk edilmiş bir kişinin kökenlerini öğrenememesi ile ilgilidir. Başvuran, kişisel tarihini bilmemesinden ötürü

ciddi zarar gördüğünü, üçüncü tarafların menfaatleri korunurken kendi kökenlerinin izini hiçbir şekilde süremediğini öne sürmüştür.

Mahkeme özellikle, annenin kimliğini ifşa etmemeyi tercih ettiği davalarda mevzuatın, doğumda resmi olarak kabullenilmeyen ve sonradan evlatlık verilen çocuğun kökenleriyle ilgili olan, fakat kimlik saptayıcı nitelikte olmayan bilgilerin veya rızası dâhilinde biyolojik annesinin kimliğinin açıklanmasını talep etmesine imkân tanımadığından bahisle, farklı menfaatler arasında adil bir denge kurulmadığını göz önünde bulundurarak **8. maddenin ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Kişisel verilerin silinmesi ya da imhası

Rotaru / Romanya

4 Mayıs 2000 (Büyük Daire)

Başvuran, Romanya İstihbarat Servisi (RİS) tarafından kendisi hakkında tutulan bir dosyada bulunan ve gerçek olmadığını iddia ettiği bilgilerin aksini kanıtlamanın mümkün olmadığından şikâyetçi olmuştur. Başvuran, komünist rejimi eleştirmiş olması sebebiyle 1948 yılında bir yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

Mahkeme, RİS tarafından başvuranın özel hayatına mahsus olan bilgilerin tutulması ve kullanılmasının yasalara uygun olmadığını değerlendirerek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna** hükmetmiştir. Mahkeme özellikle, kamu bilgilerin makamlarca sistematik bir şekilde toplanması ve dosyalarda saklanması halinde, özel hayat kapsamına girebileceğini gözlemlemiştir. Bu tür bilgilerin bir kişinin uzak geçmişini ilgilendirmesi halinde, bu durum kesinlikle özel hayat kapsamına girer. Mahkeme ayrıca, iç hukukta ne tür bilgilerin kaydedilebileceğini, hakkında bilgi toplama ve saklama gibi izleme tedbirleri uygulanabilecek kategorideki kişilerin kimler olduğunu, bu tür tedbirlere başvurulabilecek koşulların neler olduğunu ya da izlenecek usulü açıklayan hiçbir hüküm bulunmadığını kaydetmiştir. Aynı şekilde, iç hukukta tutulan bilgilerin ne kadar bir süreyi kapsayacağına ya da ne kadar uzun süreyle bilgi tutulabileceğine dair sınırlar konmamıştır. Son olarak, dosyalara erişim yetkisi olan kişilere, dosyaların niteliğine, izlenecek usule ya da bu yolla elde edilen bilgilerin ne şekilde kullanılabileceğine ilişkin açık ya da ayrıntılı hiçbir hüküm mevcut değildir. Hal böyle iken, Mahkeme, Romanya hukukunun kamu makamlarına tanınan ilgili takdir yetkisinin kapsamını ve kullanılma biçimini makul bir açıklıkla belirtmediğini

değerlendirmiştir. Mevcut davada, Mahkeme ayrıca, başvuranın veri saklamaya itiraz edebilmesinin ya da bahse konu bilgilerin aksini kanıtlayabilmesinin mümkün olmaması bakımından Sözleşme'nin 13. maddesinin (etkili başvuru hakkı) ihlalinin söz konusu olduğuna karar vermiştir.

Ayrıca bakınız: [Association “21 December 1989” ve Diğerleri / Romanya](#) 24 Mayıs 2011 tarihli karar.

Daha Fazlası İçin

Bakınız özellikle:

-
- Strazburg'da kabul edilen 28 Ocak 1981 tarihli ve 108 Sayılı, [Kişisel Verilerin Otomatik Şekilde İşlenmesiyle İlgili Olarak Bireylerin Korunmasına Yönelik Avrupa Konseyi Sözleşmesi](#)
  - Verilerin korunmasına ilişkin Avrupa Konseyi'nin [web sayfası](#)
  - [Avrupa Veri Koruma Yasası'na ilişkin El Kitabı](#), Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı / Avrupa Konseyi, 2014
-